

Gävle
KOMMUN

Synpunkter på preliminära ramar 2024

Omvårdnadsnämnden

Anvisningar

Utgångspunkter (anvisningar)

- *Respektive nämnd skall analysera de förändringar på ramar som påverkar dem. Generellt utgår preliminära ramar utifrån ett behov av nedjustering av ramarna motsvarande 1% årligen för alla nämnder. Kommunstyrelsen har beaktat att mer effektiv personalplanering och omförhandling av boendeplatser inom ON och AFN kan reducera kostnaderna i verksamheten. Kostnaderna för trygghetsanställda inom AFN är nedjusterad med 20 mnkr med ambitionen att verksamheterna där medarbetarna har sitt arbete skall bära kostnaderna. Även KS, UN och SBN har fått reduceringar av ramar utöver den generella reduceringen.*
- *Nämnden ska även kommentera möjligheten att arbeta mot och nå de kommunövergripande målen, de specifika uppdragen i budget 2023 och aktiviteter i de strategiska programmen.*

Utgångspunkter

Bakgrund

- Som ingång till och viss komplettering av materialet rekommenderas delårsrapport 1 och 2 för alla Valfärdsnämnderna.
- Kommande bilder visar på grunderna för Valfärd Gävle och de sk Valfärdsnämnderna

Lagar som styr verksamheterna inom sektorn

- Socialtjänstlagen (SoL)
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)
- Skollagen
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- Lag om vård av missbrukare (LVM)
- Lagen om valfrihetssystem (LOV)
- Lagen om offentlig upphandling (LOU)
- Kommunallagen, förvaltningslagen, offentlighets- och sekretesslagen, socialförsörjningsbalken (SFB) m fl.

Omvårdnadsnämnden

Omvårdnadsnämnden har det politiska ansvaret för verksamheter som omfattar bland annat;

- stöd och omsorg till äldre,
- stöd och omsorg till personer med funktionsnedsättning,
- förebyggande verksamhet,
- hemtjänst och hemsjukvård.

Socialnämnden

Socialnämnden har det politiska ansvaret för kommunens verksamheter inom socialtjänst, vilket omfattar bland annat:

- uppgifter och uppdrag enligt socialtjänstlagen, [läs mer om socialtjänstlagen på riksdagens webbplats.](#)
- budget- och skuldrådgivning
- familjerätt
- familjerådgivning
- serveringstillstånd för restauranger
- lotteritillstånd

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har det politiska ansvaret för verksamheter inom;

- arbetsmarknad,
- vuxenutbildning,
- daglig verksamhet (EDV=enheten för daglig verksamhet)
- stöd och service till personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga
- försörjningsstöd

Sammanhanget – den stora bilden

- Samhällsutvecklingen påverkar nämndernas förutsättningar:
 - Den ekonomiska utvecklingen som bl a medför ökade kostnader direkt och indirekt
 - En fortsatt betydande andel av befolkningen i långtidsarbetslöshet
 - Gängkriminalitet som påverkar oss direkt och indirekt
 - Det säkerhetspolitiska läget som medför behov av att öka förmågan att hantera kriser
 - Kompetensförsörjning inom alla nämnders ansvarsområden
- Pågående utredningar inom välfärdsområdet på nationell nivå som kan medföra fokusförändringar, t ex inom individ- och familjeomsorg
- Kommande lagförändringar, ffa ny socialtjänstlag (sannolikt juli 2025) och Statligt huvudmannaskap för personlig assistans (2026), samt ansvarsförändringar mellan kommuner och regioner utifrån samsjuklighetsutredningen (SOU 2023:25)

Digitalisering

- Den digitala omställningen kommer fortsatt att utvecklas och både *utveckling samt förvaltning* av digitala lösningar kräver resurser och ny typ av kompetens likväl som att den digitala mognaden behöver öka
- Medarbetarnas tillgång till digitala verktyg behöver öka, och redan nu pågår detta. MDM*-telefoner till medarbetare inom hemtjänst och funktionsnedsättningsområdet är under leverans och ska vara slutfört 231130. Det är viktigt för att klara vardagen, men också för att kunna kommunicera snabbt i oväntade situationer. Det är ett steg i riktning framåt avseende förutsättningar för fortsatt digitalisering
- Juridiska hinder för digitalisering finns fortfarande och behöver särskilt bevakas.
- För att visa hur digitalisering ska nyttjas för att bidra till Välfärds måluppfyllelse har en *digital strategi* beslutats av de tre Välfärdsnämnderna. Strategin anger bland annat att där det är möjligt och relevant ska digitala lösningar vara förstahandsval. Strategin ger också riktning i att prioritera digitalisering som ger ökad självständighet, delaktighet, trygghet samt ökad resurseffektivitet och kvalitet.

*MDM=Mobile Device Management är ett system för att centralt registrera mobila enheter som möjliggör hantering och övervakning för att öka säkerheten vid mobilanvändande, t ex lokalisering, låsning eller rensning av telefonen, konfigurerings av funktioner.

Krisberedskap

- Sektorn kommer under 2024 att fortsätta höja krishanteringsförmågan vad gäller planering, organisering och samordning samt att säkra tillgång till nödvändiga resurser i händelse av kris.
- Detta kommer fortsatt vara resurskrävande, dvs en ökad förmåga kommer medföra att kostnader.
- Kontinuitetsplaner är upprättade för sektorns verksamheter.
- Sektorn kommer behöva fortsätta investera i reservkraftsaggregat för att klara strömbortfall vid boenden (se nästa bild).
- Dialog kring livsmedelsförsörjning pågår mellan Valfärd Gävle och Utbildning Gävle
- Tillgång till fordon för att bättre klara t ex snöoväder har ökat genom att Gavlefastigheter AB stärkt sin förmåga.
- Sektorns förmåga till kommunikation vid krissituationer där elbortfall är en del har ökat.

Krisberedskap - reservkraftverk

- Idag har Valfärd Gävle fyra reservkraftverk som köptes in 1990 och 1991. De är fungerande men reservdelarna är slut och de får bygga reservdelar när de går sönder.
- Verksamheten har möjlighet att koppla in reservkraft på 12 vård- och omsorgsboenden. Värt att notera är att Furugården och Forellplan kräver två extra reservkraftverk, alltså blir det 14 reservkraftverk totalt.
- Solgårdsgatan, Vinddraget och 6:e 26 saknar möjlighet att koppla in reservkraft.
- Målbilden är att sektorn ska kunna driva alla vård- och omsorgsboenden med stationerad/inbyggd reservkraft alternativt ansluta med mobila reservkraftverk.
- Prioriteringen kommer vara att bygga stationära reservkraftverk i ytterområden såsom Bergby och Hedesunda, därefter bygga stationärt på Hemlingborg. Slutligen köpa in ett mobilt reservkraftverk per år i sju år innan sektorn därefter uppgraderar och rangerar ut de fyra gamla verken som finns.
- Priserna för ett kraftverk idag är svårbedömda, och marknadsstyrda, där vi under det senaste året sett kraftigt höjda priser. Ett nytt kraftverk bedöms kosta någonstans mellan 1-1,5 mnkr i ett normalt prisläge.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

- Kompetensförsörjning inom alla verksamhetsområden kräver långsiktiga, strukturerade och hållbara lösningar.
- Sektorn bedriver ett uppdrag rörande kompetensförsörjning och kompetensutveckling som ska vara avslutat årsskiftet 2023/24. Då kommer förbättrade strukturer och processer för kompetensförsörjning och vara på plats, med ett tydligare strategiskt perspektiv kring kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Samordning av utbildningar, av statsbidrag för kompetensutveckling samt identifiering av kompetensbehov kommer fungera bättre.
- En långsiktig målsättning är att samtliga verksamheter inom Velfärd Gävle kan introducera och kompetensutveckla medarbetare på ett lättillgängligt, effektivt sätt via den digitala kompetensplattformen. Fem enheter är igång eller startar upp med detta.
- Gävle kommun är tillsammans med alla länets kommuner med i Yrkesresan, en satsning på kompetensutveckling inom socialtjänsten som leds av SKR.
- Samverkan sker med Högskolan i Gävle bland annat för att möjliggöra kvalitativ verksamhetsförlagd utbildning
- En praktikkoordinator har rekryterats vars uppdrag bland annat är att driva samarbete mellan interna och externa aktörer gällande praktikfrågor, hålla ihop och hitta nya nätverk gällande praktik-, student- och handledarfrågor inom och utom organisationen.

Lagstiftning

Ny lagstiftning – Socialtjänstlag

- Sannolikt kommer den nya socialtjänstlagen träda i kraft 1 juli 2025. I kommande budgetproposition aviserar regeringen resurser till implementering över tid. En del av resurserna kommer behöva gå till koordinerande stöd, och andra delar till utbildningsinsatser.
- Förändringen handlar om att skapa en förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst, med möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. En socialtjänst med en mer förebyggande inriktning kommer sannolikt att bredda den målgrupp som socialtjänsten vanligtvis möter i dag. Den kan få kostnadsdrivande effekter
- En kunskapsbaserad socialtjänst ställer krav på kompetensutveckling hos medarbetare gällande evidensbaserade arbetssätt och metoder

Hälsa- och sjukvård

Hälso- och sjukvård

- Den kommunala hälso- och sjukvården, som även benämns den kommunala primärvården, utgör nästan 40 procent av all primärvård som erbjuds. Därav en fortsatt angelägen strategisk fråga för sektorn.
- Det är mycket viktigt att både lyckas samverka effektivt och på flera nivåer mellan regionen och kommunen, men samtidigt upprätthålla ansvarsfördelningen. Det finns ibland tryck och förväntningar på att kommunen ska ta på sig mer ansvar än vad som formellt krävs. Detta gör ansvarsfördelningen otydlig, och även kan ge kostnader som kommunen inte ska bära.
- I april 2023 bildades ett nytt kontor som samlat de medarbetare med legitimation inom hälso- och sjukvård med syfte att ge:
 - helhetssyn på patienten/kunden och där dennes behov utgör en gemensam målbild. Omsorg, hälso- och sjukvård samt myndighet behöver arbeta tillsammans som en helhet.
 - hög patientsäkerhet
 - en likvärdig vård och underlättar gemensamma arbetssätt och kompetenskrav
 - en god arbetsmiljö och trivsel

Hälsa- och sjukvård

- Sektorerna behöver fortsatt implementera den statliga satsningen Nära vård där regionen och kommunens primärvård gemensamt ska utgöra navet i hälso- och sjukvården.
- Avsaknaden av lokala politiska mål för den kommunala primärvården riskerar försvaga arbetet. Ansvariga nämnder och sektorerna skulle tjäna på ett politiskt mål rörande den kommunala primärvården där riktningen är en kvalitetshöjning.

Omvårdnadsnämnden

Uppdrag i delår 1

- I beslut för delår 1 gav nämnden sektorn i uppdrag att:
 - Utredda och ge förslag till hantering av framtida fördelning mellan boenden i egenregi och privata utförare, t ex genom förslag till en konkurrensutsättningsplan eller motsvarande.
 - Utredda och ge förslag till alternativ eller anpassningar till dagens LOV-system, där valfriheten fortfarande behöver vara reell.
 - Följa upp och för nämnden redogöra för effekterna av den förbättrade personalplaneringen.

Omvårdnadsnämnden

- Projektet "Insatser för äldre-långsiktig riktning för Omvårdnadsnämndens verksamheter" har syftat till att ge Omvårdnadsnämnden information kring nuläge och framtidsvision hos dagens äldre (fokusgrupp 65 – 75 år) för att kunna fatta ett långsiktigt beslut rörande den framtida verksamheten och ringar in utvecklingsområden inom verksamheterna.
- Utredningar pågår från delår 1 2023 vad gäller driftsformer för både särskilt boende och hemtjänst.
- Det förebyggande arbetet kommer fortsatt vara viktigt för hur väl Omvårdnadsnämnden klarar av att möta framtida utmaningar. Att erbjuda en bredare palett av förebyggande och hälsofrämjande insatser är viktigt att ta med sig framgent.
- Nämnden gav sektorn i uppdrag under våren 2023 att genomföra en genomlysning av demensvårdens kvalitet i sin helhet, där även goda exempel inkluderas. I detta ska även kompetensfrågorna rörande demens belysas: nuläge och vilka behov som finns framåt. Uppdraget ska genomföras av extern konsult och redovisas i februari 2024.

Omvårdnadsnämnden II

- Tillgången på tillgängliga vård- och omsorgsboendeplatser har flukturerat över tid, vilket också medför en osäkerhet i prognostiserat behov av platser
- I nuläget finns ca 20 lediga platser geografiskt spridda över kommunen, varav enstaka är föremål för renovering
- Från mitten av september öppnade Hemlingborgs vård -och omsorgsboende med ytterligare 16 lediga platser

Omvårdnadsnämnden framåt

- Även fortsättningsvis är Omvårdnadsnämnden beroende av statsbidrag för bl a kompetensförsörjning (äldreomsorgslyftet – vilket fortfarande är svårt att fullt ut omsätta pga begränsningar i vad bidraget får användas till) samt andra typer av utvecklingsarbeten.
- Som nämnts tidigare är Nära Vård ett viktigt område för Omvårdnadsnämnden, och där fortsätter samverkan inom länet mellan kommunerna och regionen, samt Gävle kommun och regionen.
- Det stora projekt rörande kompetensförsörjning och kompetensutveckling som drivs inom Valfärd Gävle har under 2023 sitt huvudfokus på äldreomsorgen och kommer att öka förmågan att upprätthålla och utveckla kompetens inom de delar av organisationen som arbetar för Omvårdnadsnämnden.

Förutsättningar utifrån ekonomiska ramar

Samlad summering utmaningar

- Utmaningarna för Valfärdsnämnderna och Valfärd Gävle är betydande. De lokala utmaningarna är också nationella – dvs lokala lösningar behöver kopplas samman med eventuella nationella satsningar, och förändringsarbeten. Gävle kommun kan inte ensamt lösa utmaningar som är nationella och som även nivåmässigt behöver lösas av flera offentliga aktörer gemensamt: stat, region och kommun.
- Områden för att utveckla och förändra är identifierade, och flera förändringsarbeten är igångsatta.
- Valfärd Gävle bedriver sedan tidigare förändrings - och utvecklingsarbeten på systematiskt sätt med projektmetodik för att säkra leveranser, resurser och budget.

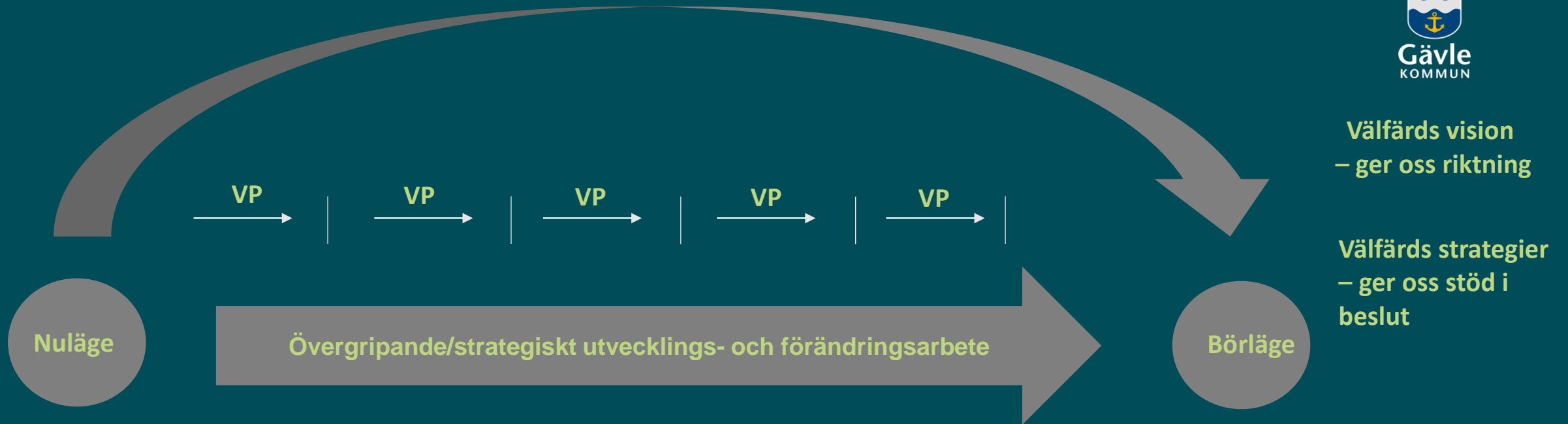
Samlad summering utmaningar

- Förändrings- och utvecklingsprojekten samlas i en utvecklingsportfölj för att uppnå samordning, helhetsbild och prioritera mellan projekt.
- De övergripande projekt som just nu är i fokus gäller främst:
 - Kompetensförsörjning och kompetensutveckling
 - Bemanning
 - Hälso- och sjukvård
 - Förebyggandearbete inom IFO-området

Förändringsarbete

- Genuin förändring tar tid. Det får inte glömmas, och är viktigt att ta med i det fortsatta arbetet i kommunen och i nämndsarbetet.
- Utöver det har de senaste fyra-fem åren (återigen) visat på att vi kommer att behöva hantera oväntade situationer och oplanerade lägen som kan påverka våra förutsättningar på ett betydande sätt.
- I reguljärt förändringsarbete ska ofta flera ansvarsnivåer finnas med (stat-region-kommun), utan även organisationen med dess kunder, medarbetare och chefer behöver involveras och inkluderas.
- Det tar också tid bryta negativa trender. Det kräver ofta systematiska angreppssätt och relativt ofta samverkan med andra organisationer som vi inte har beslutanderätt över.
- För att uppnå avsedda nyttor och effekter med förändringsarbeten krävs omfattande involvering av medarbetare, chefer och stödresurser exempelvis kommunikation, IT, verksamhetsutvecklare, HR. Detta är särskilt viktigt inom komplexa verksamheter som välfärdsnämnderna har att hantera.

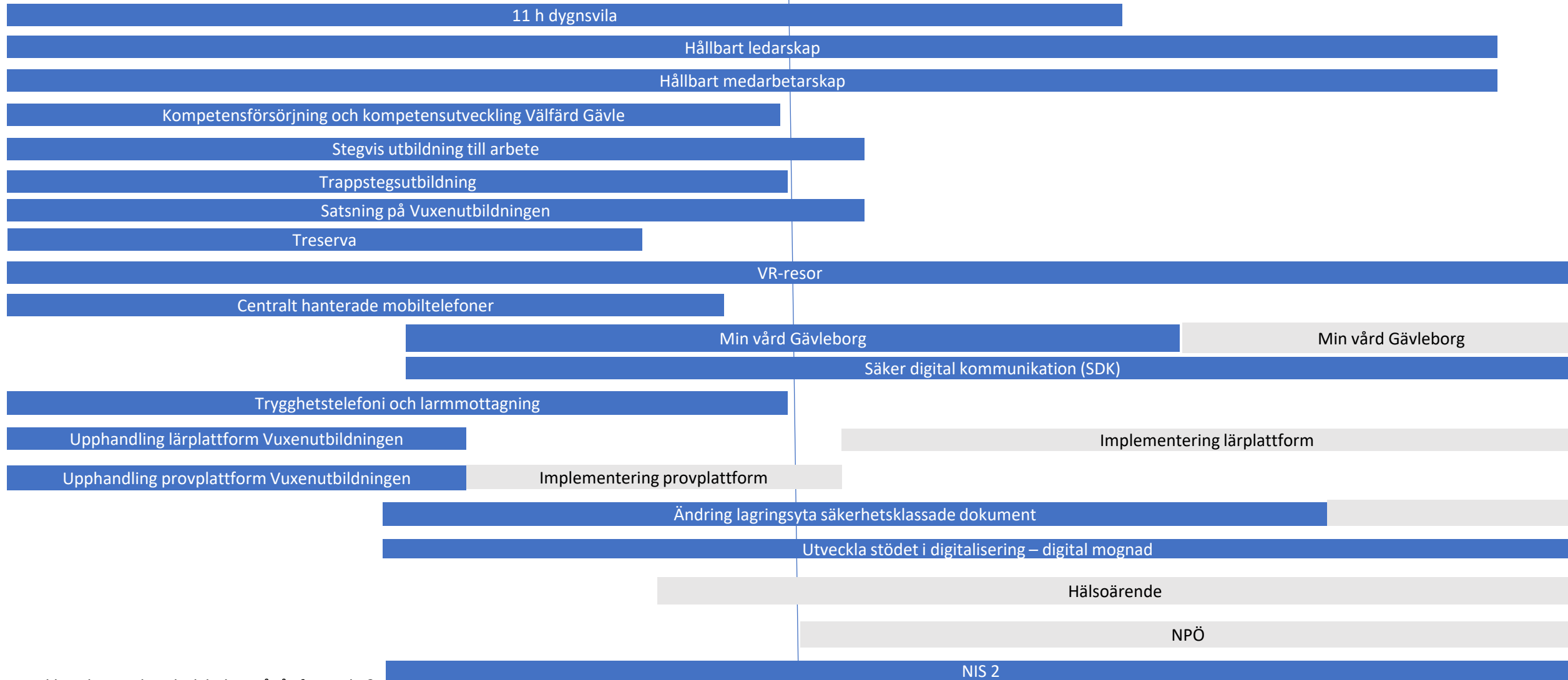
Strategiskt utvecklings- och förändringsarbete

- **Börläge**, dvs ensad beskrivning av hur Välfärds verksamheter behöver se ut om 5 år för att möta utmaningarna.
- Systematiskt arbete med behovsfångst för att identifiera och prioritera de **övergripande/strategiska utvecklings- och förändringsarbeten** som vi behöver bedriva.

2023

2024

- Vad händer med psykisk hälsa, pågår förstudie?
- IFOUS
- Digitala träffpunkter
- Utveckling av föräldragrupper
- Ny fastighet Vux

Arbetet med fastigheter och lokaler

- Valfärd Gävle har under 2023 påbörjat ett utvecklingsarbete med fastighets- och lokalfrågor som syftar till att förbättra planeringsprocesserna för verksamhetslokaler och för boenden.
- Arbetet ska säkerställa att det anläggs ett tydligare strategiskt perspektiv för fastighetsfrågorna inom Valfärd Gävle
- Valfärd Gävle och välfärdsnämnderna ska kunna bli en tydligare beställare i fastighetsfrågor gentemot det centrala fastighetsrådet, ABG, GFAB samt andra aktörer

Gemensamma kommentarer

Ekonomiska förutsättningar 2024 och framåt

	2024	2025	2026	2027	Förändring 2024-2027
Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	1201,1	1233,5	1262,5	1293,1	+ 91,9
Omvårdnadsnämnden	1470,6	1473,6	1517,0	1551,6	+ 81
Socialnämnden	630,7	638,4	644,4	650,3	+ 19,6
	3302,5	3345,5	3423,9	3494,9	+ 192,5

Utgångspunkter chefer

- Våra chefer och ledare är (förstås) avgörande för vår förmåga att klara våra uppdrag.
- Den offentliga sektorn och därmed kommunerna är under ett starkt förändringstryck och i ljuset av de utmaningar som belysts behöver chefernas roll, förutsättningar och utveckling lyftas och belysas.
- I flera kommuner i landet pågår just nu analyser och även satsningar där det sätts tak för antal medarbetare per chef, t ex i Uppsala kommun och Göteborgs stad.
- Valfördsnämnderna och Valförd Gävle har kontinuerligt rapporterat om antal medarbetare per chef i sektorn.
- Traditionen är fortfarande stark: i kvinnodominerade yrken där medarbetarnas utbildningsnivå är max gymnasienivå, är cheferna ofta kvinnor och har klart fler medarbetare än inom andra kategorier.

Vad påverkar chefers förutsättningar?

- Utbildningsnivå för både chefer och de medarbetare man ansvarar för
- Chefernas erfarenhet och kompetens
- Komplexitet och krav i medarbetarnas uppdrag – dvs vilken typ av verksamhet det handlar om är viktigt att ta hänsyn till
 - Exempelvis*
 - Handlar det om att ansvar för myndighetsutövning eller är det internt stöd?
 - Finns det regelbundna kontakter med allmänhet (t ex anhöriga) eller är det framförallt interna kontakter
 - Förändringstrycket på verksamheten – både av förändrade lagkrav samt lokala behov
 - Behovet av kontinuerlig samverkan internt och med externa parter?
- Tillgång till medarbetare (ex rekryteringsläge, vikariebehov)
- Stödresurser – omfattning och förmåga

Antal medarbetare/enhet (april 2023)

- 28 enheter har 1 – 10 medarbetare
- 35 enheter har 11 – 20 medarbetare
- 38 enheter har 21 – 30 medarbetare
- 26 enheter har 31 – 40 medarbetare
- 12 enheter har >40 medarbetare varav 56 st är max (tillsvidare och visstid)

- Medelantal/enhet = 21 medarbetare.

Chefers förutsättningar

- För välfärdsnämnderna – som ansvarar för verksamhetsområden som är relativt personaltunga – är kraven på medarbetare och chefer ofta väldigt höga
- Inom Valfärd Gävle finns 38 enheter där chef har ansvar för 31 medarbetare eller fler.
- Ett arbetssätt med multifunktionella team testas nu för att utveckla stödet till kärnverksamheten genom att erbjuda mer förebyggande insatser där ett förstärkt teamarbete mellan stödfunktionerna är mer riktat och offensivt.

Summering Omvårdnadsnämnden

Slutsatser utifrån ekonomiska förutsättningar 2024 och framåt

- I de preliminära ramarna har justeringar gjorts för uppskattad minskad volym av antalet externa vård- och omsorgsplatser (-35,9 mnkr). Samtidigt pågår en utredning utifrån uppdrag i delår 1 rörande driftsformer för vård- och omsorgsboenden, likaså vad gäller LOV.
- Ytterligare 10 mnkr har justerats bort för omförhandling av platser på externa vård- och omsorgsplatser, något som redan är omhändertaget.
- Justering för bemanningshandbok motsvarar en anpassning på 10 mnkr utifrån bokslut 2022.
- Eftersom det ännu inte är helt klart hur stadsbidragen för 2024 kommer se ut (med tillhörande krav) behöver en kompletterande analys göras då utformning och nivå på dessa börjar klarna.
- Detta medför att det finns stora osäkerheter kring huruvida ramarna är tillräckliga för att klara uppdraget för nämnden.

Omvårdnadsnämndens uppdrag

Uppdrag	Lägesbild
Omvårdnadsnämnden uppdras att utreda hur fler träffpunkter för seniorer i samverkan med ideell sektor eller medpensionärsorganisationerna kan möjliggöras	Under 2023
Omvårdnadsnämnden uppdras att utveckla de uppsökande samtalen till äldre.	Kan behöva fortsätta under 2024
Omvårdnadsnämnden uppdras att säkerställa att alla med omsorgsbehov ska få en fast omsorgskontakt som känner till den enskildes behov och håller samman olika vård- och omsorgsinsatser.	Klart 2023 (lagkrav)
Omvårdnadsnämnden uppdras att möjliggöra fler insatser mot den psykiska ohälsan hos äldre.	Kan behöva fortsätta under 2024
Omvårdnadsnämnden uppdras att ta fram en behovs- och handlingsplan för hur bemanningen inom demensvården ska öka.	Pågående extern utredning
Omvårdnadsnämnden uppdras att utöka utbildningsinsatserna (sic!) kring demens och vård i livets slutskede.	Pågående extern utredning

Omvårdnadsnämndens uppdrag

Uppdrag	Lägesbild
Omvårdnadsnämnden uppdras att säkerställa att rätt form av korttidsplatser/ korttidsboenden finns tillgängliga.	Genomfört
Omvårdnadsnämnden uppdras att göra en översyn av regelverket för privata respektive kommunala utförare för att säkerställa att krav och regelverk är likvärdiga.	Pågående utredning, klart 2023